

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

**ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:**

2001-2004

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2001

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:
2001-2004

Περιεχόμενα

- 1. Εισαγωγή**
- 2. Η Ελληνική Οικονομία**
  - 2.1 Η Ελληνική Οικονομία 2000-2002
  - 2.2 Βασικό Σενάριο Οικονομικής Μεγέθυνσης 2003-2004
- 3. Το Πλαίσιο της Οικονομικής Πολιτικής**
  - 3.1 Δημοσιονομική Πολιτική και Προοπτικές για το 2002-2004
- 4. Συγκριτική του Π.Σ.Α 2001 με το Π.Σ.Α 2000**
- 5. Εναλλακτικό Σενάριο Οικονομικής Μεγέθυνσης**
- 6. Η Διατηρησιμότητα των Δημοσίων Οικονομικών**
- 7. Δημοσιονομικές Επιπτώσεις των Διαρθρωτικών Αλλαγών**

1. Εισαγωγή

Με την ένταξή της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, η Ελληνική οικονομία λειτουργεί σε ένα νέο περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων, μηδενικού - σχεδόν - συναλλαγματικού κινδύνου και σημαντικά μεγαλύτερης εμπιστοσύνης της αγοράς λόγω της σταθερότητας του οικονομικού περιβάλλοντος.

Το πρώτο για την Ελλάδα επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης λαμβάνει υπὸ ὄψη τη νέα οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση, έτσι όπως αυτή διαμορφώνεται μετά την επιβράδυνση της

παγκόσμιας οικονομίας και κυρίως μετά την τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΠΣΑ) περιλαμβάνεται η ανασκόπηση των οικονομικών εξελίξεων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2000-2001 καθώς και οι προοπτικές για τα έτη 2002 έως και 2004.

Η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα το 2000, με ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ ο οποίος ήταν τελικά υψηλότερος των εκτιμήσεων που παρουσιάστηκαν στο περσινό ΠΣΑ. Οι δυσμενείς όμως οικονομικές συνθήκες που επικράτησαν παγκοσμίως κατά το 2001, και ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, έχουν επηρεάσει δυσμενώς την τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για το τρέχον έτος εκτιμάται στο 4,1%, χαμηλότερος από το στόχο για 5% μεγέθυνση που περιλαμβανόταν στο ΠΣΑ του 2000. Παρόλα αυτά, οι επιδόσεις αυτές είναι και προβλέπεται ότι θα παραμείνουν, κατά την προσεχή περίοδο, υψηλότερες από το μέσο όρο της Ε.Ε..

Οι προβλέψεις σχετικά με το ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης κατά τα έτη 2002-2004 στηρίζονται σε προσεχτικές παραδοχές σχετικά με την εξέλιξη των εγχώριων παραγόντων της οικονομικής δραστηριότητας, ενώ σε ό,τι αφορά το εξωτερικό περιβάλλον, στηριχτήκαμε κυρίως στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα με τις προβλέψεις μας, το ΑΕΠ θα αυξηθεί με ρυθμό 3,8% το 2002 και με 4% για κάθε ένα από τα επόμενα έτη. Οι ρυθμοί αυτοί είναι βέβαια χαμηλότεροι των προβλέψεων του προηγούμενου ΠΣΑ, συμβαδίζουν όμως, απόλυτα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του ΟΟΣΑ και του ΔΝΤ.

Η αύξηση θα προέλθει κυρίως από: α) τις υψηλές δημόσιες επενδύσεις- που απορρέουν κατά κύριο λόγο από το ΓΚΠΣ και τα δημόσια έργα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες □ και τις ιδιωτικές επενδύσεις, β) τις διαρθρωτικές αλλαγές που έχουν προγραμματιστεί και αρκετές από αυτές ήδη υλοποιούνται, γ) τις πρωτοβουλίες της Ελληνικής Κυβέρνησης που στοχεύουν στη μακροοικονομική σταθερότητα, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, τη μείωση του δημόσιου χρέους και την κοινωνική συνοχή και δ) την αναμενόμενη από τα μέσα του 2002 ανάκαμψη της οικονομικής

δραστηριότητας στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και την παγκόσμια οικονομία γενικότερα.

Οι προσπάθειες της Ελληνικής Κυβέρνησης κατά τα τελευταία 7 χρόνια στο δημοσιονομικό τομέα έχουν επιφέρει αξιόλογα αποτελέσματα. Το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης μειώθηκε από 10% του ΑΕΠ το 1994 στο 1,1% το 2000. Για το 2001, το πλεόνασμα εκτιμάται να διαμορφωθεί στο 0,1% του ΑΕΠ, έναντι στόχου για 0,5%.

Για το 2002, ο στόχος για το δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης είναι η επίτευξη πλεονάσματος της τάξης του 0,8% του ΑΕΠ, ενώ για τα έτη 2003 και 2004 οι στόχοι είναι 1% και 1,2% αντίστοιχα. Οι προβλέψεις αυτές είναι χαμηλότερες των περυσινών και, κατά συνέπεια, η μείωση του χρέους ως προς το ΑΕΠ θα είναι πιο αργή από την προβλεπόμενη στο προηγούμενο ΠΣΑ.

Στα πλαίσια της ΟΝΕ, ο βασικός στόχος της Ελληνικής Κυβέρνησης είναι η επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης. Παρά το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον που επικρατεί διεθνώς, οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ κατά τα επόμενα χρόνια αναμένεται να είναι μεταξύ των υψηλότερων της Ε.Ε. και σαφώς πάνω από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο, συμβάλλοντας έτσι στην πραγματική σύγκλιση του κατά κεφαλήν εισοδήματος.

2. Η Ελληνική Οικονομία

Πίνακας 1. Μεγέθυνση και σχετικά μεγέθη

	2000	2001	2002	2003	2004
ΑΥΞΗΣΗ ΑΕΠ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ	4,3%	4,1%	3,8%	4,0%	4,0%
ΑΕΠ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ ΑΓΟΡΑΣ (δισ. δρχ)	41406,7	44483,7	47559,3	50946,0	54573,0
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΑΕΠ (ΜΕΤΑΒΟΛΗ)	3,4%	3,2%	3,0%	3,0%	3,0%
ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ - ΜΕΤΑΒΟΛΗ	2,9	3,6	2,7	2,6	2,7
ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	-0,3%	0,8%	0,8%	1,3%	1,5%
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	4,6%	3,3%	3,0%	2,7%	2,5%
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	-1,1%	0,1%	0,8%	1,0%	1,2%
ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	102,7%	99,6%	97,3%	94,4%	90,0%
ΠΗΓΕΣ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗΣ: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ					
1. ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	3,2%	3,1%	2,9%	3,1%	3,1%
2. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2,3%	1,8%	-0,5%	0,7%	0,7%
3. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	7,8%	8,5%	9,5%	9,9%	7,4%
4. . ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ (% ΑΕΠ)	0,1%	0,0%	-0,1%	-0,1%	-0,1%
5. ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	18,9%	5,8%	4,8%	6,2%	8,3%
6. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	15,0%	5,2%	4,6%	6,8%	6,8%
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΕΠ					
7. ΕΓΧΩΡΙΑ ΖΗΤΗΣΗ (εκτός αποθεματικών)	4,4%	4,0%	3,8%	4,4%	3,9%
8. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	0,4%	-0,1%	-0,1%	0,0%	0,0%
9. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	-0,43%	-0,3%	-0,3%	-0,7%	-0,2%
ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ					
	2000	2001	2002	2003	

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ	7,8	4,3		
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ	6,5	5,3		
ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΕΥΡΩ/USD	0,92	0,90	0,91	0,91
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΑΕΠ-ΕΚΤΟΣ Ε.Ε	4,7	2,2	2,3	3,9
ΑΥΞΗΣΗ ΑΕΠ Ε.Ε.	3,3	1,7	1,4	2,9
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΓΚΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ-ΕΚΤΟΣ Ε.Ε.	11,2	0,0	1,2	5,8
ΤΙΜΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ	28,6	24,9	22,3	24,8

Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται συνοπτικά τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη και οι προβλέψεις του επικαιροποιημένου ΠΣΑ-2001 της Ελληνικής Οικονομίας για την περίοδο 2000-2004, καθώς και οι παραδοχές που έγιναν σχετικά με το εξωτερικό περιβάλλον. Η ανάλυση αυτών των εξελίξεων και προβλέψεων παρουσιάζεται στα επόμενα κεφάλαια.

2.1 Η Ελληνική Οικονομία 2000-2001

2.1.1 Η Ελληνική Οικονομία το 2000

Το 2000 η δυναμική πορεία της οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα συνεχίστηκε και ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ έφτασε στο 4,3% , έναντι του προβλεπόμενου 4,1% , στο ΠΣΑ-2000. Η βελτίωση των βασικών μακροοικονομικών δεικτών συνεχίστηκε, παρά τη σημαντική αύξηση της τιμής του πετρελαίου και την μη προβλεπόμενη μεγάλη ανατίμηση του δολαρίου έναντι του ευρώ και βέβαια της δραχμής. Όλοι οι συντελεστές της εγχώριας ζήτησης παρουσίασαν ανοδική τάση. Η συμβολή της εγχώριας ζήτησης στη μεταβολή του ΑΕΠ ήταν 4,8 ποσοστιαίες μονάδες ενώ το εξωτερικό ισοζύγιο υπηρεσιών είχε αρνητική συμβολή κατά 0,4%, αν και οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν σε πραγματικούς όρους κατά 18,9%, ως συνέπεια της ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας.

Ο πληθωρισμός υπερέβη τον στόχο κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες. Ο εθνικός δείκτης τιμών καταναλωτή σημείωσε μέση ετήσια αύξηση κατά 3,2% από 2,6% το 1999. Αυτό οφείλεται, κατά κύριο λόγο, σε πιέσεις που προήλθαν από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου και την ανατίμηση του δολαρίου έναντι της δραχμής. Η μέση ετήσια αύξηση της τιμής του αργού πετρελαίου σε δραχμές ήταν 87% το 2000, έναντι ανόδου 42% το 1999.

Η διαδικασία της δημοσιονομικής εξυγίανσης συνεχίστηκε το 2000 και το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης μειώθηκε στο 1,1% του ΑΕΠ από 1,8% το 1999, ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης ξεπέρασε το

6,0% του ΑΕΠ. Παράλληλα, το 2000, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης μειώθηκε ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 102,7% από 103,9% το 1999 και 111,3% το 1996.

2.1.2 Οι Επιδόσεις της Ελληνικής Οικονομίας κατά το 2001

Το 2001 και για έκτο συνεχόμενο έτος, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα είναι ανώτερος του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού μέσου όρου. Είναι, εντούτοις, αλήθεια ότι η σημαντική επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας και ιδιαίτερα των χωρών της Ε.Ε επηρέασε την οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ να περιοριστεί στο 4,1%, έναντι πρόβλεψης για 5% στο ΠΣΑ του 2000. Παρά την επιβράδυνση αυτή, στο τέλος του 2001, η Ελλάδα θα έχει καταγράψει τον ταχύτερο ρυθμό πραγματικής σύγκλισης, προς το μέσο Ευρωπαϊκό επίπεδο εισοδήματος, από το 1981 όταν η χώρα εισήλθε στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πίνακας 2: Επιλεγμένοι Οικονομικοί Δείκτες, 2000-2001

	2000		2001	
	ΠΣΑ2000	ΠΣΑ 2001	ΠΣΑ 2000	ΠΣΑ 2001
1. ΑΥΞΗΣΗ ΑΕΠ	4,1%	4,3%	5,0%	4,1%
2. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	9,3%	7,8%	11,7%	8,5%
3. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	-1,2%	-1,5%	-1,5%	-1,2%
4. ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	2,7%	3,1%	2,3%	3,1%
5. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)	-0,8%	-1,1%	0,5%	0,1%
6. ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)	103,9%	102,7%	98,9%	99,6%
7. ΑΝΕΡΓΙΑ	11,3%	11,4%	10,4%	10,9%

Το τρομοκρατικό χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου απλά επιδείνωσε τις ήδη κακές οικονομικές συνθήκες και ενίσχυσε την προϋπάρχουσα αβεβαιότητα σχετικά με τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας. Παρόλα αυτά, η Ελληνική Οικονομία έχει επιδείξει έναν από τους χαμηλότερους ρυθμούς επιβράδυνσης του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ συγκρινόμενη με τις άλλες οικονομίες της Ευρωζώνης. Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1, ο ρυθμός ανάπτυξης του Ελληνικού ΑΕΠ είναι διπλάσιος των μέσων ρυθμών ανάπτυξης της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ.

Ένα σημαντικό στοιχείο, που συνέβαλε στη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης είναι οι επενδύσεις. Το 2001, οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου θα είναι υψηλότερες από εκείνες του 2000. Οι σημαντικές εισροές από το ΓΚ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης καθώς και οι υψηλές ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις θα ενισχύσουν σημαντικά το παραγωγικό δυναμικό της Ελληνικής οικονομίας. Παράλληλα, η ολοκλήρωση εκτεταμένων προγραμμάτων υποδομών και έργων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 αναμένεται να συμβάλει επιπλέον στην ενίσχυση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Οι συνολικές επενδύσεις εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 8,5%, επηρεαζόμενες και από τη σημαντική άνοδο των επενδύσεων των δημόσιων επιχειρήσεων, οι οποίες θα αυξηθούν κατά 20,2% σε τρέχουσες τιμές. Οι εξελίξεις αυτές θα βελτιώσουν τις προοπτικές ανάπτυξης και θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής οικονομίας.

Επιπλέον στοιχεία που τονώνουν το δυναμισμό της Ελληνικής οικονομίας είναι οι διαρθρωτικές αλλαγές που πρόσφατα υλοποιήθηκαν αλλά και αυτές που έχουν προγραμματιστεί και αφορούν τη δημοσιονομική διαχείριση, τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, το νέο κλίμα στην πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων, την απελευθέρωση των αγορών, τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και του δημόσιου τομέα γενικότερα.

Η φορολογική μεταρρύθμιση αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2002. Πρόκειται για μια μεγάλη μεταρρυθμιστική προσπάθεια που αποσκοπεί στην απλοποίηση του φορολογικού συστήματος, στο να το κάνει πιο διαφανές και πιο δίκαιο, και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών επιχειρήσεων. Τέλος, ο διάλογος για την κοινωνική ασφάλιση και τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος που θα ξεκινήσει σύντομα

θα επιλύσει θέματα που αφορούν τη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών και θα βοηθήσει την ανάπτυξη.

Σε ότι αφορά την ανεργία, που παραμένει σε υψηλά επίπεδα, η επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης θα συμβάλει στην δημιουργία απασχόλησης και θα μειώσει το ποσοστό ανεργίας. Η αύξηση της απασχόλησης για το 2001 αναμένεται να είναι 0,8% ενώ το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι θα μειωθεί στο 10,9% από 11,4% το 2000.

Κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2001, η πορεία των βραχυχρόνιων δεικτών οικονομικής δραστηριότητας έδειχνε επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης κυρίως λόγω της εγχώριας ζήτησης. Ο όγκος των λιανικών πωλήσεων επέδειξε ταχύτερους ρυθμούς αύξησης κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2001, σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2000. Ανάλογα αποτελέσματα παρατηρήθηκαν στον τομέα των κατασκευών. Επιπλέον σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, ο πρόδρομος δείκτης οικονομικής συγκυρίας για την Ελλάδα αυξάνεται με ρυθμό 1,0%, ενώ στην Ευρωζώνη μειώνεται κατά 5%. Εντούτοις, η ζήτηση, και ιδιαίτερα η ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθούν κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2001.

Ο πληθωρισμός αναμένεται στο τέλος του 2001 να είναι κάτω του 3%. Η επιβράδυνση των πληθωριστικών τάσεων που προκλήθηκε από την πτώση της τιμής του πετρελαίου, άρχισε να επηρεάζει θετικά τις εγχώριες τιμές από τον περασμένο Ιούνιο. Οι μέχρι τώρα θετικές εξελίξεις στην τιμή του πετρελαίου, η αναμενόμενη μικρή επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης της εγχώριας ζήτησης και η προβλεπόμενη ενδυνάμωση του ευρώ έναντι του δολαρίου θα συμβάλλουν στην εξασθένηση των πληθωριστικών πιέσεων. Εντούτοις, η ισορροπία στην τιμή του πετρελαίου είναι ευαίσθητη και ενδέχεται να επηρεαστεί από τις εξελίξεις στο πολεμικό μέτωπο εναντίον της τρομοκρατίας.

Στο χώρο των δημόσιων οικονομικών, οι εξελίξεις ήταν λιγότερο ευνοϊκές από τις προβλέψεις του ΠΣΑ 2000. Μειωμένα έσοδα ελάττωσαν το προβλεπόμενο πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης από 0,5% στο 0,1% του ΑΕΠ. Το πλεόνασμα αυτό επιτεύχθηκε παρά την εφαρμογή του φορολογικού πακέτου το Νοέμβριο του 2000 που εισήγαγε μειώσεις στο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών της τάξης του 0,4% του ΑΕΠ για το 2001.

Η υστέρηση των εσόδων αποδίδεται σε τρεις κυρίως λόγους. Πρώτον, στην επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και τα χαμηλότερα σε σχέση με το 2000 κέρδη των Ελληνικών επιχειρήσεων. Σε μεγάλο βαθμό η υστέρηση αυτή οφείλεται και σε τεχνικούς λόγους, που σχετίζονται με το σύστημα εισπραξης φόρων από τις επιχειρήσεις. Δεύτερον, η απότομη μείωση της δραστηριότητας στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, παράλληλα με την κατά 50% μείωση του φορολογικού συντελεστή επί των συναλλαγών είχε αρνητικές επιπτώσεις στο

ύψος των εσόδων. Τρίτον, η πτώση των επιτοκίων των τραπεζικών καταθέσεων μείωσε το εισόδημα από τόκους και κατά συνέπεια τα έσοδα από τη φορολόγηση των εισοδημάτων από τις αποταμιεύσεις. Ως ένα βαθμό τα περιορισμένα φορολογικά έσοδα οφείλονται στην μεταστροφή των αποταμιεύσεων από τραπεζικές καταθέσεις σε ρέπος, που δε φορολογούνται. Σημειώνεται ότι από το 2002 και μετά επιβάλλεται επίσης φόρος στα εισοδήματα από ρέπος. Μέρος της υστέρησης των φορολογικών εσόδων αντισταθμίστηκε από τα αυξημένα μη φορολογικά έσοδα, και κυρίως από τα έσοδα που προήλθαν από τη χορήγηση αδειών κινητής τηλεφωνίας τρίτης γενιάς, που είναι περί τα 484 εκατ. ευρώ και τα οποία δεν συμπεριλαμβάνονταν στον Προϋπολογισμό του 2001.

Στους πίνακες 3 και 4 παρουσιάζονται οι προβλέψεις και οι εκτιμήσεις του ισοζυγίου Κεντρικής Κυβέρνησης και του δημόσιου χρέους, για το 2001.

Πίνακας 3: Έσοδα και Δαπάνες Κεντρικής Κυβέρνησης (δισ. Ευρώ)

	2001 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	
	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ
1. ΕΣΟΔΑ	39,86	39,56
(a) ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	36,03	35,73
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ</i>		
i. ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	14,32	13,64
ii. ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	20,22	19,62
(b) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	3,83	3,83
2. ΔΑΠΑΝΕΣ	44,13	44,14
(a) ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	35,97	35,98
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ</i>		
i. ΑΜΟΙΒΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	13,08	13,26
ii. ΑΛΛΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	10,33	10,11
iii. ΤΟΚΟΙ	9,71	9,71
(b) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	8,16	4,16
3. ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1,85	1,85

4. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (1-2+3)	-2,42	-2,73
5. ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	3,03	2,83
6. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (4+5), % ΤΟΥ ΑΕΠ	0,61 (0,5%)	0,10 (0,1%)

Πίνακας 4: Εξέλιξη του Χρέους (εκατ. Ευρώ)

	2001 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	
	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ
1. ΚΑΘΑΡΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	4279,0	4580,0
2. ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ	-490,0	87,0
3. ΛΟΙΠΑ	1144,0	3796,0
4. ΔΑΝΕΙΑ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	2054,0	2553,0
5. ΔΕΚΑ	2201,0	4463,0
6. ΑΥΞΗΣΗ ΧΡΕΟΥΣ (1+2+3+4-5)	4777,0	6553,0
7. ΧΡΕΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	143918	145737
8. ΕΝΔΟΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΧΡΕΟΣ	15689	15689
9. ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (7-8)	128229	130048

Αξίζει να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά μέσα στις δύο τελευταίες δεκαετίες το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης είναι πλεονασματικό. Αναφορικά με το δημόσιο χρέος, αναμένεται ότι το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης θα μειωθεί το 2001 στο 99,6% του ΑΕΠ από 102,7% που ήταν το 2000.

Οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές της Ελληνικής Οικονομίας εμφανίζονται πιο ευνοϊκές από ότι στις περισσότερες Ευρωπαϊκές οικονομίες. Για την περίοδο 2002-2004, προβλέπεται η διατήρηση ενός εύρωστου ρυθμού ανάπτυξης παράλληλα με την περαιτέρω βελτίωση των δημόσιων οικονομικών. Οι εκτιμήσεις αυτές συνάδουν με τις πρόσφατες προβλέψεις που δημοσιοποιήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ.

Το αβέβαιο διεθνές οικονομικό κλίμα, ιδιαιτέρως μετά την τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, κάνει τις όποιες προβλέψεις εξαιρετικά ευαίσθητες. Οι παραδοχές μας σχετικά με την εγχώρια οικονομική δραστηριότητα είναι μάλλον συγκρατημένες, ενώ βασική κινητήρια δύναμη παραμένουν οι επενδύσεις. Για τον εξωτερικό τομέα, υποθέτουμε ότι οι αγορές θα διαμορφωθούν σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των άλλων διεθνών οργανισμών. Πιο συγκεκριμένα, υποθέτουμε ότι η τιμή του πετρελαίου για τα επόμενα χρόνια θα κυμανθεί στα 23,5 δολάρια το βαρέλι και ότι το ευρώ θα ανακάμψει παραμένοντας όμως σε επίπεδα χαμηλότερα του ενός δολαρίου.

Οι επενδύσεις θα αποτελέσουν τον πιο σημαντικό παράγοντα της εγχώριας ζήτησης. Κατά την περίοδο 2002-2004, οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου θα αυξηθούν ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 26% περίπου, έναντι 22% το 2000. Η αύξηση αυτή θα προέλθει τόσο από ιδιωτικές όσο και δημόσιες επενδύσεις. Τα χαμηλά επιτόκια, η απελευθέρωση των αγορών και η ισχυρή εγχώρια ζήτηση δημιουργούν κατάλληλες συνθήκες για ιδιωτικές επενδύσεις. Επιπλέον, οι σημαντικές εισροές από το Γ□ ΚΠΣ μαζί με τα έργα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, θα συμβάλλουν καθοριστικά στην οικονομική δραστηριότητα.

Η ιδιωτική κατανάλωση την περίοδο 2002-2004 προβλέπεται να αυξάνεται με τους ρυθμούς της περιόδου 2000-2001, δηλαδή περίπου κατά 3,1% ετησίως. Ο εξωτερικός τομέας θα εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην αύξηση του ΑΕΠ, ενώ βελτίωσή της συμβολής του αναμένεται το 2004.

Πίνακας 5: Επιλεγμένοι Οικονομικοί Δείκτες, 2002-2004

	2002		2003		2004	
	ΠΣΑ 2000	ΠΣΑ 2001	ΠΣΑ 2000	ΠΣΑ 2001	ΠΣΑ 2000	ΠΣΑ 2001
1. ΑΕΠ	5,2%	3,8%	5,5%	4,0%	5,5%	4,0%
2. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	12,6%	9,5%	12,0%	9,9%	10,0%	7,4%
3. ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	-1,2%	-0,6%	-1,0%	-0,4%	-0,8%	0,0%
4. ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	2,2%	2,8%	2,3%	2,7%	2,4%	2,8%
5. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)	1,5%	0,8%	2,2%	1,0%	2,0%	1,2%

6. ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)	96,0%	97,3%	90,5%	94,4%	84,0%	90,0%
7. ΑΝΕΡΓΙΑ	9,5%	10,5%	8,4%	9,8%	7,5%	9,0%

Κατά την περίοδο 2002-2004, το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται θετικό και διαρκώς βελτιούμενο: από 0,8% του ΑΕΠ το 2002, στο 1,0% το 2003 και 1,2% το 2004. Η αύξηση του πλεονάσματος θα προέλθει κυρίως από τη μείωση των καταναλωτικών δαπανών του προϋπολογισμού και των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους. Η βελτίωση του ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης, σε συνδυασμό με τη συνέχιση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων, αναμένεται ότι θα οδηγήσουν στον περαιτέρω περιορισμό του δημόσιου χρέους στο 90,0% του ΑΕΠ το 2004.

Την περίοδο που καλύπτει το πρόγραμμα η εισοδηματική πολιτική θα είναι ανάλογη με την οικονομική δραστηριότητα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται όχι μόνο βελτίωση στην ανταγωνιστικότητα αλλά και σύγκλιση των αμοιβών των εργαζομένων με αυτές της υπόλοιπης Ε.Ε.. Η ετήσια πραγματική αύξηση των αμοιβών υπολογίζεται να κυμανθεί μεταξύ 2,3% και 2,5%. Αν και η αύξηση αυτή είναι σχεδόν διπλάσια του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού μέσου όρου, το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος θα συνεχίσει να μειώνεται. Αξίζει να σημειωθεί, ότι από 1^{ης} Ιανουαρίου 2002, οι κατώτατες αποδοχές θα αυξηθούν κατά περίπου 1%. Αυτό οφείλεται στη ρήτρα που περιείχε η Συλλογική Σύμβαση Εργασίας που υπεγράφη το 2000 μεταξύ ΓΣΕΕ και εργοδοτών, και προέβλεπε την αυτόματη αύξηση του κατώτατου μισθού από 1.1.2002, με διορθωτικό ποσοστό που θα είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ πληθωρισμού του 2001 και προβλεπόμενου κατά την κατάρτιση της ΓΣΣΕ πληθωρισμού 2,3%.

Η απασχόληση προβλέπεται να αυξηθεί ως συνέπεια των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και επενδύσεων και της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση. Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να μειωθεί από 11,4% το 2000 σε περίπου 9% το 2004.

3. Το Πλαίσιο της Οικονομικής Πολιτικής

Η οικονομική πολιτική που ακολουθήθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση είχε ως στόχο τη βελτίωση των επιδόσεων της οικονομίας, την αύξηση της απασχόλησης, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η οικονομική πολιτική, που θα ακολουθηθεί στα επόμενα χρόνια θα συνεχίσει να είναι προσανατολισμένη προς την διατήρηση των συνθηκών σταθερότητας της οικονομίας, τη μεγαλύτερη δημοσιονομική εξυγίανση και την ενδυνάμωση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Μέσα στα πλαίσια της Νομισματικής Ένωσης, η μακροοικονομική σταθερότητα θα βασιστεί πρωταρχικά στην δημοσιονομική πολιτική, ενώ η αποτελεσματικότητα και η ανταγωνιστικότητα μπορούν να προαχθούν μέσω των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Παρόλο που σημαντική πρόοδος έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια, μένουν πολλά

ακόμη να γίνουν και ιδιαίτερα στην μεταρρύθμιση του δημοσίου τομέα και της δημόσιας διοίκησης γενικότερα.

3.1 Δημοσιονομική Πολιτική και Προοπτικές για το 2002-2004

Η δημοσιονομική πολιτική θα παραμείνει συνετή και στα επόμενα χρόνια με βασική επιδίωξη την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί κυρίως μέσω της συγκράτησης των δημόσιων δαπανών. Στο επίπεδο της Γενικής Κυβέρνησης, εκτιμάται ότι θα υπάρξει μια μικρή πτώση στα συνολικά έσοδα, από 47,3% του ΑΕΠ το 2001 στο 46,8% το 2002, ενώ οι συνολικές δαπάνες αναμένεται ότι θα μειωθούν από το 47,6% του ΑΕΠ το 2001 στο 45,6% το 2004.

Πίνακας 6: Δημοσιονομικές Εξελίξεις Γενικής Κυβέρνησης

% ΑΕΠ	2000	2001	2002	2003	2004
ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ					
1. ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	-1,1%	0,1%	0,8%	1,0%	1,2%
2. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	-3,55%	-2,35%	-0,85%	-0,65%	-0,15%
3. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%
4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	2,4%	2,4%	1,6%	1,6%	1,3%
ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ					
5. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	46,4%	47,3%	47,1%	46,9%	46,8%
6. ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	47,5%	47,2%	46,3%	45,9%	45,6%
7. ΚΑΘΑΡΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	-1,1%	0,1%	0,8%	1,0%	1,2%
8. ΤΟΚΟΙ	7,1%	6,5%	5,6%	5,2%	4,8%
9. ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	6,1%	6,6%	6,4%	6,2%	6,0%
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΕΡΑ: ΕΣΟΔΑ / ΔΑΠΑΝΕΣ					
10. ΦΟΡΟΙ	25,8%	24,8%	24,7%	24,5%	24,6%
11. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	13,5%	13,5%	13,5%	13,5%	13,5%
12. ΛΟΙΠΑ ΤΡΕΧΟΝΤΑ ΕΣΟΔΑ	3,7%	5,4%	5,4%	5,2%	5,0%
13. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	46,4%	47,3%	47,1%	46,9%	46,8%
14. ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	15,5%	15,8%	15,5%	15,3%	15,2%
15. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΑΥΤΟΝ ΣΕ ΕΙΔΟΣ	16,3%	16,5%	16,7%	17,0%	17,3%
16. ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%

17. ΤΟΚΟΙ	7,1%	6,5%	5,6%	5,2%	4,8%
18. ΛΟΙΠΕΣ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1,3%	1,3%	1,2%	1,2%	1,2%
19. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	4,1%	4,2%	4,3%	4,4%	4,6%
20. ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	47,5%	47,2%	46,3%	45,9%	45,6%

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να εμφανίσει πλεόνασμα της τάξης του 0,1% του ΑΕΠ. Για τα επόμενα χρόνια, το πλεόνασμα προβλέπεται ότι θα είναι ακόμα μεγαλύτερο και θα φτάσει στο 0,8% του ΑΕΠ το 2002, το 1,0% το 2003 και το 1,2% το 2004. Ταυτόχρονα το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης, την ίδια περίοδο 2002-2004, θα κυμανθεί γύρω στο 6,5% του ΑΕΠ.

Την περίοδο 2002-2004 η μείωση του ακαθάριστου χρέους της Γενικής Κυβέρνησης θα συνεχιστεί, παρόλο που ο ρυθμός μείωσης του είναι μικρότερος από αυτόν που είχε προβλεφθεί στο Π.Σ.Α του 2000. Ο μεσοπρόθεσμος στόχος της κυβέρνησης για το ύψος του δημόσιου χρέους δεν έχει αλλάξει, επιδιώκεται δηλαδή η μείωση του λόγου δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ, γύρω στο 60% μέχρι το 2010.

Πίνακας 7: Εξελίξεις στο Δημόσιο Χρέος

% ΑΕΠ	2000	2001	2002	2003	2004
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	102,7%	99,6%	97,3%	94,4%	90,0%
ΜΕΤΑΒΟΛΗ	-1,9%	-3,1%	-2,2%	-2,9%	-4,4%
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ					
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ	6,1%	6,6%	6,4%	6,2%	6,0%
ΤΟΚΟΙ	7,1%	6,5%	5,6%	5,2%	4,8%
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟ ΑΕΠ	7,9%	7,4%	6,9%	7,1%	7,1%
ΆΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ					
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	2,0%	3,4%	1,6%	1,0%	0,9%
ΠΡΟΚΥΠΤΟΝ ΕΠΙΤΟΚΙΟ (κεντρικής κυβέρνησης, %)	7,4%	6,8%	6,0%	5,7%	5,4%

Για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημοσιονομικής πολιτικής, η Ελληνική Κυβέρνηση προωθεί την συνολική μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, η οποία θα ανακοινωθεί μέσα στους πρώτους μήνες του 2002. Οι κύριοι στόχοι αυτής της μεταρρύθμισης είναι:

- Απλοποίηση του εξαιρετικά πολύπλοκου υπάρχοντος συστήματος,
- Δικαιότερη κατανομή του φορολογικού βάρους,
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών επιχειρήσεων,
- Βελτίωση της λειτουργίας του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, και
- Περαιτέρω μείωση της φοροδιαφυγής.

Αυτές οι αλλαγές αναμένεται όχι μόνο να βελτιώσουν σημαντικά την αποτελεσματικότητα της Ελληνικής οικονομίας, αλλά και να μειώσουν το κόστος διαχείρισης των φόρων και το κόστος συμμόρφωσης των φορολογουμένων.

Ως πρώτο βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε πρόσφατα μια δέσμη φορολογικών μεταρρυθμίσεων που συνοπτικά περιλαμβάνει τα εξής:

1. Στις συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων που θα γίνουν μέχρι τα τέλη του 2004, ο συντελεστής φορολογίας των επιχειρήσεων που θα προκύψουν μειώνεται κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες για τον πρώτο χρόνο, ενώ για το δεύτερο χρόνο η μείωση αυτή θα είναι 5 εκατοστιαίες μονάδες.
2. Αυξάνεται το αφορολόγητο εισόδημα στις 7.400 ευρώ για τους μη μισθωτούς και στις 8.400 ευρώ για τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους,
3. Καταργείται το χαρτόσημο σε μια μεγάλη σειρά συναλλαγών, όπως π.χ το χαρτόσημο μισθωτών υπηρεσιών, για μισθωτούς και εργοδότες.
4. Από την 1^η Ιανουαρίου 2002, οι αποδόσεις των καταθέσεων σε ρέπος θα φορολογούνται με συντελεστή 7%. Αυτός ο νέος φόρος θα βοηθήσει στη μείωση της στρέβλωσης που προκαλεί η φορολόγηση μόνο του εισοδήματος από τις τραπεζικές καταθέσεις, το οποίο φορολογείται με συντελεστή 15%,
5. Μειώνεται ο ειδικός φόρος κατανάλωσης στο μαζούτ κατά 50%.
6. Εισάγεται ευνοϊκή μεταχείριση των εταιριών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων που επενδύουν σε επιχειρήσεις υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital). Το μέτρο αυτό στοχεύει στην εξάλειψη των αντικινήτρων για την πρόωθηση σχετικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα.

7. Μειώνεται η φορολογία των κερδών μέχρι και 2,5 ποσοστιαίες μονάδες για εταιρίες που θα αυξήσουν την απασχόληση το 2002, ανάλογα με τον αριθμό των νέων θέσεων εργασίας που θα δημιουργήσουν.

Τα παραπάνω μέτρα αναμένεται να έχουν θετικές επιδράσεις στην ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών επιχειρήσεων, αλλά και να βοηθήσουν τις επικείμενες διαπραγματεύσεις για την νέα συλλογική σύμβαση εργασίας, αφού αυξάνεται το διαθέσιμο εισόδημα των μισθωτών και κυρίως εκείνο των χαμηλότερων εισοδηματικών κλιμακίων.

Σε σχέση με τις δημόσιες δαπάνες, η Κυβέρνηση θα προβεί σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα του προϋπολογισμού και διαχείρισης των δημοσίων δαπανών της Κεντρικής Κυβέρνησης αλλά και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η Κυβέρνηση στοχεύει επίσης να εισαγάγει αυστηρότερο σύστημα εσωτερικού ελέγχου αλλά και συστήματα ποσοτικής στοχοθέτησης και αξιολόγησης των δημόσιων δαπανών. Για τον σκοπό αυτό, καταρτίζεται ένα σχέδιο, το οποίο όμως θα απαιτήσει χρόνο για να εφαρμοστεί, αλλά θα έχει μακροχρόνιες ευνοϊκές επιπτώσεις στο δημοσιονομικό σύστημα της χώρας.

Για παράδειγμα στον τομέα του Εθνικού Συστήματος Υγείας, ένα μεγάλο σχέδιο βρίσκεται στη φάση της εφαρμογής. Ειδικότερα, η διαχείριση των νοσοκομείων θα αρχίσει να γίνεται από επαγγελματικά διευθυντικά στελέχη (managers), θα εκσυγχρονιστούν τα λογιστικά και πληροφοριακά συστήματα, κτλ. Στον τομέα της δημόσιας διοίκησης, γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια που θα βελτιώσει το μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων και θα δίνει κίνητρα σε ικανά στελέχη να ακολουθήσουν σταδιοδρομία στον δημόσιο τομέα.

4 Σύγκριση του Π.Σ.Α 2001 με το Π.Σ.Α 2000

Πίνακας 8: Αποκλίσεις Π.Σ.Α 2001 από Π.Σ.Α 2000

% του ΑΕΠ	2000	2001	2002	2003	2004
ΡΥΘΜΟΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΑΕΠ					
Π.Σ.Α 2000	4,1%	5,0%	5,2%	5,5%	5,5%
Π.Σ.Α 2001	4,3%	4,1%	3,8%	4,0%	4,0%
ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,2	-0,9	-1,4	-1,5	-1,5
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ					
Π.Σ.Α 2000	-0,8%	0,5%	1,5%	2,0%	2,0%

Π.Σ.Α 2001	-1,1%	0,1%	0,8%	1,0%	1,2%
ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,3	-0,4	-0,7	-1,0%	-0,8
ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ					
Π.Σ.Α 2000	103,9%	98,9%	96,0%	90,5%	84,0%
Π.Σ.Α 2001	102,7%	99,6%	97,3%	94,4%	90,0%
ΔΙΑΦΟΡΑ	-1,2	+0,7	+1,3	+3,9	+6,0

Όταν κατατέθηκε το πρώτο Ελληνικό Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης, τον Δεκέμβριο του 2000, οι οικονομικές συνθήκες και προοπτικές για την παγκόσμια οικονομία ήταν τελείως διαφορετικές. Σήμερα η οικονομία των ΗΠΑ βρίσκεται σε ύφεση, οι οικονομικές συνθήκες στην Ιαπωνία έχουν επιδεινωθεί ακόμα περισσότερο και η οικονομική δραστηριότητα στις οικονομίες της ΕΕ έχει επιβραδυνθεί ταχύτερα από όσο αναμενόταν πριν από ένα χρόνο. Αποτέλεσμα αυτών ήταν να επηρεαστεί και η Ελληνική οικονομία. Αυτό είναι αρκετά εμφανές στις οικονομικές εξελίξεις του 2001, αλλά και στις προοπτικές για τον αμέσως επόμενο χρόνο.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις εξελίξεις παρατηρούμε ότι οι αποκλίσεις του επικαιροποιημένου Π.Σ.Α από το προηγούμενο πρόγραμμα, είναι απόλυτα δικαιολογημένες .

Στις παρακάτω ενότητες επιχειρούμε να εξηγήσουμε συνοπτικά τις διαφοροποιήσεις που υπάρχουν μεταξύ των δύο προγραμμάτων.

1. Ρυθμός Αύξησης Πραγματικού ΑΕΠ

Το 2000 ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ ήταν τελικά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερος από αυτόν που είχε αρχικά προβλεφθεί στο Π.Σ.Α του 2000. Η άνοδος αυτή οφείλεται στην μεγαλύτερη από αυτήν που αναμενόταν αύξηση των εξαγωγών μας, κυρίως προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Για το 2001 και το 2002 εκτιμάται ότι ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ θα είναι μικρότερος κατά 0,9 και 1,4 ποσοστιαίες μονάδες αντιστοίχως. Αυτή η επιβράδυνση οφείλεται στον περιορισμό του ρυθμού αύξησης της εγχώριας ζήτησης και των εξαγωγών, λόγω της σημαντικής εξασθένησης της διεθνούς οικονομικής δραστηριότητας.

Στο επικαιροποιημένο Π.Σ.Α προβλέπεται ότι το 2003 και 2004, οι ρυθμοί αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ θα είναι επίσης χαμηλότεροι από αυτούς που

είχαν συμπεριληφθεί στο Π.Σ.Α του 2000. Η μείωση κατά 1,5 ποσοστιαίες μονάδες οφείλεται:

- Στην επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης της εγχώριας ιδιωτικής κατανάλωσης
- Στους χαμηλότερους ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου
- Στην επιδείνωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, η οποία οφείλεται στο ότι οι εξαγωγές αναμένεται να μειωθούν λόγω της παγκόσμιας οικονομικής επιβράδυνσης. Αντίθετα, ορισμένες εισαγωγές θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα, ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τεχνολογικό εξοπλισμό ο οποίος είναι απαραίτητος στην παρούσα έντονη επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

Ένας σημαντικός παράγοντας που είναι δύσκολο να προβλεφθεί είναι ο τουρισμός, που προς το παρόν χαρακτηρίζεται από μεγάλες αβεβαιότητες, όχι μόνο λόγω της παγκόσμιας οικονομικής επιβράδυνσης, αλλά και λόγω της συνέχισης του πολέμου κατά της τρομοκρατίας και των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι αεροπορικές εταιρίες. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, οι παραδοχές μας για τις οικονομικές προοπτικές είναι μάλλον συντηρητικές.

Πίνακας 9: Παράγοντες που Επηρεάζουν την Αύξηση του ΑΕΠ
(Διαφοροποιήσεις μεταξύ Π.Σ.Α 2001 και Π.Σ.Α 2000, σε ρυθμούς μεταβολής)

		2000	2001	2002	2003	2004
ΑΕΠ	Π.Σ.Α 2000	4,1%	5,0%	5,2%	5,5%	5,5%
	Π.Σ.Α 2001	4,3%	4,1%	3,8%	4,0%	4,0%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,2	-0,9	-1,4	-1,5	-1,5
1. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	Π.Σ.Α 2000	3,1%	3,2%	3,5%	3,7%	3,8%
	Π.Σ.Α 2001	3,2%	3,1%	2,9%	3,1%	3,1%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,1	-0,1	-0,6	-0,6	-0,7

2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	Π.Σ.Α 2000	0,8%	0,5%	0,5%	0,9%	1,0%
	Π.Σ.Α 2001	2,3%	1,8%	-0,5%	0,7%	0,7%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+1,5	+1,3	+1,0	-0,2	-0,3
3. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	Π.Σ.Α 2000	9,3%	11,7%	12,6%	12,0%	10,0%
	Π.Σ.Α 2001	7,8%	8,5%	9,5%	9,9%	7,4%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	-1,5	-3,2	-3,1	-2,1	-2,6
4. ΤΕΛΙΚΗ ΕΓΧΩΡΙΑ ΖΗΤΗΣΗ	Π.Σ.Α 2000	4,3%	4,9%	5,0%	5,4%	5,2%
	Π.Σ.Α 2001	4,4%	4,0%	3,8%	4,4%	3,9%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,1	-0,9	-1,2	-1,0	-1,3
5. ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Π.Σ.Α 2000	8,0%	8,8%	9,3%	9,4%	10,1%
	Π.Σ.Α 2001	18,9%	5,8%	4,8%	6,2%	8,3%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+10,9	-3,0	-4,5	-3,2	-1,8
6. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Π.Σ.Α 2000	7,4%	7,4%	7,5%	7,8%	7,8%
	Π.Σ.Α 2001	15,0%	5,2%	4,6%	6,8%	6,8%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+7,6	-2,2	-2,9	-1,0	-1,0
7. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Π.Σ.Α 2000	- 0,59%	-0,42	-0,32	-0,37	-0,18
(Συνεισφορά στην μεταβολή του ΑΕΠ)						
	Π.Σ.Α 2001	- 0,43%	-0,28	-0,34	-0,73	-0,21
	ΔΙΑΦΟΡΑ	-0,16	-0,14	+0,02	+0,36	+0,03

2. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης

Το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης το 2000 ήταν τελικά 1,1% του ΑΕΠ και όχι 0,8% όπως είχε αρχικά προβλεφθεί στο Π.Σ.Α του 2000. Η μικρή αυτή απόκλιση οφείλεται σε μικρή υπέρβαση των τρεχουσών δαπανών, ιδιαίτερα της δημόσιας κατανάλωσης και των λοιπών τρεχουσών δαπανών.

Το 2001 η απόκλιση από τον στόχο οφείλεται στην υστέρηση εσόδων, όπως αναλύθηκε προηγουμένως. Αντίθετα οι δημόσιες δαπάνες παρέμειναν μέσα στα πλαίσια που είχαν προϋπολογιστεί. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι για

πρώτη φορά μετά από το 1974 το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης της Ελλάδας δεν θα είναι αρνητικό. Θα εμφανιστεί πλεόνασμα της τάξης του 0,1% του ΑΕΠ από 0,5% που προβλεπόταν στο Π.Σ.Α του 2000. Το πλεόνασμα αυτό αναμένεται να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια αλλά η αύξηση θα είναι μικρότερη από αυτήν που είχε εκτιμηθεί στο Π.Σ.Α του 2000. Βασικά αίτια αυτής της απόκλισης είναι:

- Το χαμηλότερο, από το αρχικώς προβλεπόμενο, επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας
- Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των φορολογικών εσόδων, που εκτιμάται ότι θα κινηθούν με ρυθμό χαμηλότερο από το ρυθμό αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ. Αυτό βασίζεται στην υπόθεση ότι το συνολικό φορολογικό βάρος στην οικονομία θα μετριαστεί ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης φορολογικής μεταρρύθμισης.

Σημαντική συμβολή στην βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών τα επόμενα έτη, αν και μικρότερη από την αρχικά προβλεπόμενη, εξακολουθεί να έχει η μείωση των δαπανών για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους. Το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης θα είναι της τάξης του 6,4% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο, την τετραετία 2001-2004. Στο πρώτο Π.Σ.Α ο αντίστοιχος ρυθμός του πρωτογενούς πλεονάσματος ήταν της τάξης του 7,1%,.

Με το υψηλό δημόσιο χρέος που έχει η χώρα, κάποιος θα μπορούσε να υποστηρίξει ότι μια περαιτέρω συγκράτηση των δημοσίων δαπανών θα μπορούσε να εξασφαλίσει το στόχο του πρωτογενούς πλεονάσματος, που είχε τεθεί πέρυσι. Ωστόσο οι ανάγκες της χώρας για υποδομές, οι εθνικές συνεισφορές που απαιτούνται για την απορρόφηση των πόρων του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και οι ασυνήθιστα υψηλές, για οικονομία της ΕΕ, αμυντικές δαπάνες, καθιστούν έναν τέτοιο στόχο πολύ δύσκολο να πραγματοποιηθεί.

Πίνακας 10: Παράγοντες που Επηρεάζουν το Ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης

και το Δημόσιο Χρέος

(Διαφοροποιήσεις μεταξύ Π.Σ.Α 2001 και Π.Σ.Α 2000, σε ρυθμούς μεταβολής)

		2000	2001	2002	2003	2004
1. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΤΡΕΧΟΝΤΑ ΕΣΟΔΑ	Π.Σ.Α 2000	8,4%	7,8%	7,6%	7,0%	7,2%
	Π.Σ.Α 2001	10,1%	9,2%	6,3%	6,3%	6,9%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+1,7	+1,4	-1,3	-0,7	-0,3
από τα οποία						
ΦΟΡΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	Π.Σ.Α 2000	8,0%	7,5%	6,8%	6,5%	6,7%
	Π.Σ.Α 2001	10,3%	6,0%	5,7%	7,2%	7,3%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+2,3	-1,5	-1,1	-0,7	-0,6
ΦΟΡΟΙ ΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	Π.Σ.Α 2000	10,0%	7,0%	6,8%	6,0%	5,8%
	Π.Σ.Α 2001	13,2%	-0,3%	7,0%	5,5%	7,0%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+3,2	-6,7	-0,2	-0,5	+1,2
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	Π.Σ.Α 2000	8,2%	8,4%	9,0%	8,2%	8,4%
	Π.Σ.Α 2001	6,6%	6,8%	7,0%	7,2%	7,3%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	-1,6	-1,6	-2,0	-1,0	-1,1
2. ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	Π.Σ.Α 2000	5,7%	5,1%	3,8%	5,0%	5,9%
	Π.Σ.Α 2001	8,7%	7,1%	3,9%	6,2%	6,2%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+3,0	+2,0	+0,1	+1,2	+0,3
από τις οποίες						
ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	Π.Σ.Α 2000	7,5%	5,0%	4,5%	4,6%	5,1%
	Π.Σ.Α 2001	10,1%	10,0%	4,5%	6,0%	6,1%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+2,6	+5,0	0,0	+1,4	+1,0
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΣΕ ΕΙΔΟΣ	Π.Σ.Α 2000	8,0%	7,5%	7,2%	7,2%	7,2%
	Π.Σ.Α 2001	9,9%	8,7%	8,2%	8,8%	9,0%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,2	+1,2	+1,0	+1,6	+1,3

ΤΟΚΟΙ	Π.Σ.Α 2000	2,9%	-2,6%	-4,5%	-1,0%	-0,5%
	Π.Σ.Α 2001	2,6%	-2,0%	-7,9%	-0,8%	-1,8%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	-0,3	-0,6	+3,4	-0,2	+1,3
3 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	Π.Σ.Α 2000	12,0%	9,0%	8,5%	10,0%	10,0%
	Π.Σ.Α 2001	10,7%	10,2%	10,0%	9,8%	11,5%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	-1,3	+1,2	+1,5	-0,2	+1,5
4. ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΠΡΑΤΤΟΜΕΝΕΣ (% ΑΕΠ)	Π.Σ.Α 2000	3,0%	3,2%	3,1%	3,0%	2,8%
	Π.Σ.Α 2001	3,4%	3,5%	3,7%	3,7%	3,7%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,4	+0,3	+0,6	+0,7	+0,9
5.ΛΟΙΠΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (% ΑΕΠ)	Π.Σ.Α 2000	2,3%	2,2%	2,4%	2,3%	2,4%
	Π.Σ.Α 2001	2,9%	2,7%	2,8%	2,6%	2,5%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,6	+0,5	+0,4	+0,3	+0,1
6. ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ (% ΑΕΠ)	Π.Σ.Α 2000	6,5%	7,0%	7,3%	7,3%	6,8%
	Π.Σ.Α 2001	6,1%	6,6%	6,4%	6,2%	6,0%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	-0,4	-0,4	-0,9	-1,1	-0,8
7. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)	Π.Σ.Α 2000	-0,8%	0,5%	1,5%	2,0%	2,0%
	Π.Σ.Α 2001	-1,1%	0,1%	0,8%	1,0%	1,2%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,3	-0,4	-0,7	-1,0	-0,8
8. ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)	Π.Σ.Α 2000	103,9%	98,9%	96,0%	90,5%	84,0%
	Π.Σ.Α 2001	102,7%	99,6%	97,3%	94,4%	90,0%
	ΔΙΑΦΟΡΑ	-1,2	+0,7	+1,3	+3,9	+6,0
9. ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ	Π.Σ.Α 2000	7,2%	8,0%	7,8%	8,2%	8,4%
	Π.Σ.Α	7,9%	7,4%	6,9%	7,1%	7,1%

	2001					
	ΔΙΑΦΟΡΑ	+0,7	-0,6	-0,9	-1,1	-1,3

3. Το Χρέος Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης το 2000 μειώθηκε κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από ότι είχε αρχικά προβλεφθεί στο Π.Σ.Α του 2000. Αντίθετα το 2001 σημειώθηκε μείωση, μικρότερη από την προβλεπόμενη, κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες. Από την εξέταση των στοιχείων που συνθέτουν το δημόσιο χρέος διαπιστώνεται ότι η απόκλιση αυτή εξηγείται από το πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης και από την μικρότερη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ.

Το ύψος του χρέους τα έτη 2003-2004 θα διαμορφωθεί 3,9 και 6,0 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα ψηλότερα από τις προβλέψεις του προηγούμενου Π.Σ.Α. Οι αποκλίσεις αυτές οφείλονται στο χαμηλότερο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, στα χαμηλότερα πλεονάσματα και στην ανάληψη νέου χρέους. Παρόλα αυτά το 2004 προβλέπεται το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ να μειωθεί κατά 13 περίπου ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2000.

5. Εναλλακτικό Σενάριο Οικονομικής Μεγέθυνσης

Όπως τονίστηκε στην αρχή του προγράμματος αυτού, η αβεβαιότητα που επικρατεί στην διεθνή οικονομία είναι πολύ μεγάλη και άρα οι εκτιμήσεις στο βασικό σενάριο μπορεί να είναι τελικά αισιόδοξες, παρόλο που βασίζονται σε σχετικά συντηρητικές υποθέσεις. Για κάθε τέτοια περίπτωση, έχουμε σχεδιάσει ένα απαισιόδοξο εναλλακτικό σενάριο για την οικονομική δραστηριότητα, που επίσης επηρεάζει όπως είναι φυσικό και τις άλλες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές μεταβλητές της Ελληνικής οικονομίας.

Σε αυτή την ενότητα (Πίνακας 11) παρουσιάζεται το εναλλακτικό σενάριο σε σχέση με το βασικό σενάριο.

Υποθέτουμε ότι στην αρχή της περιόδου που αφορούν οι προβλέψεις, ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι χαμηλότερος, κυρίως λόγω της μεγαλύτερης επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας. Αυτή η επιβράδυνση θα εκδηλωθεί μέσω της επιδείνωσης του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και της χαμηλότερης εγχώριας ζήτησης.

Το συνδυασμένο αποτέλεσμα των παραπάνω αλλαγών στην οικονομική δραστηριότητα θα οδηγήσει σε ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ, ο οποίος θα είναι κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερος, σε σχέση με το βασικό σενάριο.

Ο πληθωρισμός, όπως μετριέται με τον αποπληθωριστή της ιδιωτικής κατανάλωσης, θα είναι χαμηλότερος κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες ετησίως από εκείνο του βασικού σεναρίου. Η εξέλιξη αυτή ερμηνεύεται και από τη χαμηλότερη εγχώρια ζήτηση που περιορίζει τις πληθωριστικές πιέσεις.

Σχετικά με τα δημόσια οικονομικά, υποθέτουμε ότι οι στόχοι που έχουν τεθεί στο βασικό σενάριο για το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ δεν θα μεταβληθούν λόγω της επείγουσας ανάγκης να μειωθεί το δημόσιο χρέος. Αυτό επιτυγχάνεται με το να διατηρήσουμε τις ίδιες ελαστικότητες των εσόδων της Γενικής Κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ, και να προσαρμόσουμε προς τα κάτω τις τρέχουσες και κεφαλαιακές δαπάνες.

Παρόλα αυτά, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης θα είναι μεγαλύτερο από αυτό του βασικού σεναρίου. Αυτό οφείλεται στο ότι η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ, τόσο σε απόλυτα επίπεδα όσο και σε ετήσιους ρυθμούς θα είναι χαμηλότερη απ' ό,τι έχει υπολογιστεί στο βασικό σενάριο. Επιπλέον οφείλεται και στο ότι αναμένονται χαμηλότερα πλεονάσματα της Γενικής Κυβέρνησης (αν και τα πλεονάσματα αυτά ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένουν αμετάβλητα σε όλη την περίοδο).

Η κατάσταση σε όλες τις άλλες μακροοικονομικές μεταβλητές, παρουσιάζεται επιδεινούμενη σε σχέση με το βασικό σενάριο. Οι λόγοι στους οποίους οφείλεται αυτή η επιδείνωση είναι εμφανείς και γι αυτό δεν θα προχωρήσουμε σε ανάλυση τους.

Πίνακας 11: Σύγκριση των δύο Σεναρίων Ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας

	Σενάριο Βάσης				Εναλλακτικό Σενάριο		
	Μέσες Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές	Μέσες Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές	% ΑΕΠ (εκτός και αν υπάρχει διαφορετική ένδειξη)		Μέσες Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές	% ΑΕΠ (εκτός και αν υπάρχει διαφορετική ένδειξη)	
	2001/1995	2004/2001	2002	2004	2004/2001	2002	2004
A. ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΪΩΝ							
(ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 1995)							
ΑΕΠ	3,5%	3,9%			3,3%		
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	3,0%	3,0%			2,4%		
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ							
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΓΧΩΡΙΑ ΖΗΤΗΣΗ	1,6%	0,3%			-0,1%		
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	8,0%	8,9%			8,0%		
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3,7%	4,0%			3,4%		
B. ΤΙΜΕΣ							
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	10,1%	6,4%			5,6%		
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΑΕΠ ΤΙΜΕΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΩΝ ΑΓΑΘΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	8,9%	6,1%			5,3%		
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΑΕΠ ΤΙΜΕΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΩΝ	4,4%	2,7%			2,5%		
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΑΕΠ ΤΙΜΕΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΩΝ	4,8%	3,0%			2,8%		
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΑΕΠ ΤΙΜΕΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΩΝ	4,7%	2,3%			2,2%		
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΑΕΠ ΤΙΜΕΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΩΝ	4,4%	2,2%			1,9%		

ΑΓΑΘΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ							
Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ							
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤ' ΚΕΦΑΛΗ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΕΡΓΟΙ	3,0%	2,7%			2,2%		
	2,9%	2,4%			2,1%		
	4,3%	2,5%			2,4%		
	0,5%	1,2%			1,0%		
	4,0%	-5,9%			-4,4%		
Δ. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ			43,5%	43,1%		43,6%	43,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΕΧΟΝΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ:							
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	13,4%	6,5%			5,7%		
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	10,6%	6,8%			6,1%		
ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ:			39,1%	38,5%		39,3%	38,7%
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΣΕ ΕΙΔΟΣ ΤΟΚΟΙ	10,2%	8,7%			8,3%		
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	-0,8%	-3,6%	0,8%	1,2%	-3,6%	0,8%	1,2%
			%	%		%	%
			97,3%	90,0%		98,3%	92,2%
			%	%		%	%
Ε. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ			-	-		-	-

ΙΣΟΖΥΓΙΟ		16.4 %	17.3 %		16.5 %	17.2 %
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ		- 4.3 %	- 3.9 %		- 4.4 %	- 3.8 %

6. Διατηρησιμότητα των Δημοσίων Οικονομικών

Η βασικότερη πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα, όπως και το σύνολο των χωρών της ΕΕ., είναι η μείωση της πίεσης που ασκείται από τις δαπάνες για συντάξεις και άλλες δαπάνες, που σχετίζονται με την πληθυσμιακή γήρανση, ώστε να μη τεθούν σε κίνδυνο, οι καλές μακροοικονομικές επιδόσεις. Η σχετικά πρόσφατη αν και ραγδαία- μείωση της γεννητικότητας παρέχει μια μικρή «περίοδο χάριτος» στο υπάρχον συνταξιοδοτικό σύστημα περίπου μέχρι το 2010. Μέχρι τότε, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες παραμένουν πρακτικά σταθερές στα σημερινά επίπεδα.

Με τη διατήρηση του υπάρχοντος συστήματος, οι δαπάνες εκτιμάται ότι θα αυξηθούν από 12% του ΑΕΠ στο 14,5% μέχρι το 2020. Μετά το 2020, οι δημογραφικές επιπτώσεις γίνονται πιο αισθητές και οι δαπάνες αυξάνονται ταχύτερα φθάνοντας το 20% του ΑΕΠ μέχρι το 2040. Στη συνέχεια, με την πλήρη εφαρμογή των ρυθμίσεων που προβλέπονται από το Ν2084/92 μετριάζεται η ένταση των δημογραφικών πιέσεων.

Πίνακας 12. Βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών

% του ΑΕΠ	2000	2005	2010	2030	2050
Σύνολο Δαπανών	47,5%	45,5%	42,6%	52,5%	55,0%
Συνταξιοδοτικές δαπάνες	12,6%	12,8%	12,6%	19,6%	24,8%
Δαπάνες υγείας (εξαιρ. Μακροχρόνια περίθαλψη)	4,8%	5,0%	5,2%	5,9%	6,6%
Τόκοι	7,1%	4,3%	1,8%	1,0%	0,5%
Σύνολο Εσόδων	46,4%	47,0%	44,6%	52,0%	54,0%
Εκ των οποίων: συνταξιοδοτικές εισφορές	7,9%	8,3%	8,4%	9,0%	8,8%
Υποθέσεις Εργασίας					

Παραγωγικότητα εργασίας	2,5%	3,3%	2,7%	1,75%	1,75%
Πραγματικός ρυθμός ΑΕΠ	4,0%	4,75%	3,73%	0,73%	0,85%
Ποσοστά απασχόλησης- 'νδρες (20-64)	84,1%	84,0%	83,4%	81,1%	82,1%
Ποσοστά απασχόλησης- Γυναίκες(20-64)	51,1%	53,4%	55,3%	61,0%	71,9%
Ποσοστά απασχόλησης- Σύνολο (20-64)	67,6%	68,7%	69,4%	71,3%	77,1%
Ποσοστό ανεργίας	11,0%	8,2%	8,0%	6,7%	5,5%

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκοί Επιτροπή και Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

Τρεις είναι οι κυριότεροι παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του ύψους των μελλοντικών συνταξιοδοτικών δαπανών: Πρώτον, οι επιπτώσεις της πληθυσμιακής γήρανσης αποτυπώνονται άμεσα στο δείκτη οικονομικής εξάρτησης, που εκφράζεται από τη σχέση μεταξύ οικονομικά ενεργών και μη ατόμων. Δεύτερον, αναμένεται αύξηση του ποσοστού των ατόμων άνω των 60 ετών με πλήρη συνταξιοδοτικά δικαιώματα, (συμπεριλαμβανομένων και των επικουρικών συντάξεων.) Τέλος, καθοριστικής σημασίας είναι η παραδοχή αύξησης των παρεχομένων συντάξεων κατά 1 ποσοστιαία μονάδα πάνω από το ΔΤΚ. Αυτή η υπόθεση εργασίας οδηγεί σε αύξηση των δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά 4 σχεδόν ποσοστιαίες μονάδες.

Όσον αφορά στις δημόσιες δαπάνες υγείας (εξαιρώντας τις δαπάνες μακροχρόνιας περίθαλψης), οι επιπτώσεις της δημογραφικής γήρανσης εκτιμώνται στο 1,8% του ΑΕΠ, στο συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες υγείας υπολογίζονται να ανέλθουν στο 6,6% του ΑΕΠ το 2050, έναντι του σημερινού 4,8%.

Εκείνο που δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας σε μια τέτοια ανάλυση είναι η ο βαθμός αξιοπιστίας των μακροχρόνιων δημογραφικών προβολών. Η αβεβαιότητα γύρω από αυτές αυξάνει όσο μεγαλώνει ο χρονικός τους ορίζοντας. Η παραπάνω διαπίστωση ισχύει ακόμα και βραχυπρόθεσμα στην περίπτωση των υποθέσεων γύρω από τη μετανάστευση. Πρέπει να σημειωθεί ότι βάσει των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής (Μάρτιος 2001), οι χρησιμοποιούμενες για την εκτίμηση των συνταξιοδοτικών δαπανών προβολές της Eurostat υποεκτιμούν σημαντικά τον αριθμό των μεταναστών στην Ελλάδα.

Ενόψει των δυσμενών αυτών προβλέψεων, η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος βρίσκεται στην κορυφή της ημερήσιας διάταξης της Κυβέρνησης για το 2002. Ένας ευρύς κοινωνικός διάλογος, με τη συμμετοχή πολιτικών κομμάτων και κοινωνικών εταίρων, αναμένεται να ξεκινήσει περί το τέλος του 2001 ή στις αρχές του 2002.

7. Δημοσιονομικές Επιπτώσεις των Διαρθρωτικών Αλλαγών

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη και διατήρηση των καλών μακροοικονομικών επιδόσεων είναι η ομαλή λειτουργία των επιμέρους αγορών: της αγοράς προϊόντων, υπηρεσιών, κεφαλαίου και εργασίας. Βασική προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής είναι η αποτελεσματική απελευθέρωση των αγορών, η διασφάλιση του ανταγωνισμού και η δημιουργία του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου που απαιτείται για την ομαλή λειτουργία των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων. Πρόοδος έχει σημειωθεί σε κάθε έναν από τους παραπάνω τομείς. Οι διαρθρωτικές αλλαγές που προωθήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2001 παρουσιάζονται συνοπτικά στον πίνακα 13.

Πίνακας 13: Διαρθρωτικές Αλλαγές, 2001

Ενίσχυση του ρόλου των Ρυθμιστικών Αρχών και της Επιτροπής Ανταγωνισμού	Ιαν. 2001
Πλήρης απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών	Ιαν. 2001
Μετατροπή της ΔΕΗ σε ανώνυμη εταιρεία ενόψει της επικείμενης μετοχοποίησης	Ιαν. 2001
Απελευθέρωση της ηλεκτρικής ενέργειας	Φεβ. 2001
Αναβάθμιση του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών	Μάιος 2001
Ψήφιση νόμου για την απελευθέρωση της ακτοπλοΐας	Ιούνιος 2001
Ψήφιση νόμου για την έκδοση ομολογίων μετατρέψιμων σε μετοχές κρατικών επιχειρήσεων (exchangeable) και warehousing	Ιούνιος 2001
Χορήγηση αδειών κινητής τηλεφωνίας τρίτης γενιάς	Ιούλιος 2001

Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην ενίσχυση του ρόλου της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΕΑ), που έχει την ευθύνη για τη διασφάλιση του ανταγωνισμού. Με τη ψήφιση του Ν.2837/2000 και την πλήρη εφαρμογή του τον Οκτώβριο του 2001, η ΕΑ έχει τη δυνατότητα να γνωμοδοτεί σε θέματα ανταγωνισμού με δική της πρωτοβουλία και όχι μόνο κατόπιν σχετικού αιτήματος. Ο νόμος εξασφάλισε πέραν της διοικητικής και την οικονομική αυτοτέλεια της ΕΑ. Επίσης, προβλέπεται η συνεργασία της ΕΑ με τις άλλες ανεξάρτητες ρυθμιστικές αρχές που λειτουργούν σε ειδικούς τομείς, όπως οι τηλεπικοινωνίες και η ενέργεια.

Σημαντικές μεταρρυθμίσεις σημειώθηκαν στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας κατά τη διάρκεια του 2001. Συγκεκριμένα στον τομέα των

τηλεπικοινωνιών οι εξελίξεις περιλαμβάνουν την πλήρη απελευθέρωση των υπηρεσιών σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας, τη χορήγηση αδειών κινητής τηλεφωνίας τρίτης γενιάς (UMTS), τη διεύρυνση του φάσματος της κινητής τηλεφωνίας δεύτερης γενιάς και την παροχή μιας επιπλέον άδειας. Τα έσοδα από τις παραπάνω άδειες ανέρχονται στα 484 εκατομμύρια ευρώ και 162 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα.

Πίνακας 14: Ιδιωτικοποιήσεις που ολοκληρώθηκαν το 2001

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	% ΙΔΙΩΤ/ΣΗΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΙΔΙΩΤ/ΣΗΣ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (ΣΕ ΕΚΑΤ. □)
ΟΠΑΠ	5,4%	Εισαγωγή στο Χρηματιστήριο	Απρίλιος 2001	88,04
ΔΙΩΡΥΓΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ	100%	Παραχώρηση σε ιδιώτη επενδυτή των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης	Μάιος 2001	29,35
ΟΤΕ	Further 10%	Μετατρέψιμα ομόλογα	Ιούνιος 2001	997,8
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	25%	Εισαγωγή στο ΧΑΑ και διάθεση μετοχών	Ιούλιος 2001	16,14
ΕΥΔΑΘ	25,5%	Εισαγωγή στο ΧΑΑ και διάθεση μετοχών	Αύγουστος 2001	15,55
ΕΤΒΑ		Συγχώνευση	Οκτώβ. 2001	
ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑ	51%	Πώληση	Οκτώβ. 2001	

Σε ό,τι αφορά τον τομέα της ενέργειας, βασικός στόχος είναι η ενίσχυση του ανταγωνισμού σε όλες τις βασικές αγορές. Το κρατικό μονοπώλιο στην ηλεκτρική ενέργεια έπαψε τυπικά να ισχύει τη 19^η Φεβρουαρίου 2001, ενώ σχεδιάζεται η απελευθέρωση στον τομέα του φυσικού αερίου πριν από την εκπνοή της παράτασης που μας έχει δοθεί από την Ε.Ε..

Μέσα σε αυτό το πλήρως απελευθερωμένο περιβάλλον καθοριστικός είναι ο ρόλος που αναλαμβάνουν η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ). Σε ότι αφορά

τις ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες η απελευθέρωση προγραμματίζεται μετά το 2002 με τη ψήφιση σχετικού νόμου από τη Βουλή.

Τα συνολικά έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις, συνυπολογίζοντας τα «προμέτοχα», ξεπερνούν τα 3,2 δις. ευρώ, το 2001.

Το κυβερνητικό πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων και μετοχοποιήσεων αναμένεται να συνεχισθεί σθεναρά. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων για την επόμενη περίοδο.

Πίνακας 15: Πρόγραμμα Ιδιωτικοποιήσεων 2001-2002

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	20-25%	Δημιουργία θυγατρικής για τη διοίκηση / διάθεση μετοχών
Ο.Α.	51%	Στρατηγικός Επενδυτής
ΕΥΔΑΠ	10%	Δεν έχει αποφασιστεί
ΔΕΗ	15-17%	Διάθεση μετοχών
ΔΕΠΑ	*	Στρατηγικός Επενδυτής
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	25-30%	Στρατηγικός Επενδυτής
ΕΛΤΑ	15%	Εξεύρεση στρατηγικού συμμάχου για την ανάπτυξη του τομέα ταχείας μεταφοράς
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	*	Διάθεση μετοχών
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	*	Πώληση πλειοψηφικού πακέτου σε χρηματοπιστωτικό οργανισμό
ΧΑΑ	33%	Δεν έχει αποφασιστεί
HELLEXPO	*	Εισαγωγή στο ΧΑΑ και διάθεση μετοχών